

Mặc dù triển vọng giải quyết tranh chấp vịnh chóp vờ chóp quyền lãnh thổ là rất thấp, những những bất đồng vờ chóp quyền lãnh thổ không nhất thiết phải song hành cùng vờ chóp quyền lý tranh chấp Biển Đông. Thực tiễn quốc gia Đông Nam Á đã chứng minh điều này.

Tóm tắt

Bài viết này xem xét triển vọng hpp tác giã các bên yếu sách trong tranh chấp Biển Đông. Một số lý do đợc đưa ra đợc giãi thích vì sao khng nng giãi quytt tranh chấp và ch quyjn lãnh thổ là rtt thpp. Tuy nhiên, nhng btt đng và ch quyjn lãnh thổ không nhtt thtt phii song hành cùng với viqc qujn lý tranh chấp Biển Đông. Với vn đợc này, thức tiển quốc gia Đông Nam Á đã ch ra rng có th tiển hành các hopt đng hpp tác chung ở nhng khu vực mà ranh giãi biển và nhng tranh chấp ch quyjn chã đợc giãi quytt. Có th k đjn thức tiển (1) Qujn lý Eo biển Malacca giã Malaysia và Singapore, và (2) Sáng kiển Tam giác San hô. Tác gi cho rng Trung Quốc và các quốc gia thành viên ASEAN nên có nhng thông tin trc tiip và nhng hopt đng này nhm thtt lpp các hopt đng chung ở Biển Đông.

T khóa

Biển Đông - Hiip hii các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) - Công ớc Liên Hiip quốc và Luật Biển năm 1982 (LOSC).

Gi thi u

Cng thng ở Biển Đông không phii là ch đợc mii. T lâu, tranh chấp đợc hay rjn san hô là điim đợc trng trong khu vực này. Mặc dù theo luật pháp quốc t, các hành vi đó không có giá tr pháp lý và không chng minh đợc tính chính danh của ch quyjn, đợc biit là khi nhng hành đng đó đợc thc hiin sau thii điim ktt tinh tranh chấp hóc sau thii điim các bên btt đou hình thành tranh chấp nhng các quốc gia yếu sách vn tiip tcc làm nh vyy, ch yyu là nhm phcc và cho các mcc đích nqi tr hóc các chiin lcc khác của mình.

Tranh chấp Biển Đông đợc đánh đou bii số leo thang k t năm 2009, xen k là thii k giim cng thng của các ncc yếu sách. Nhiu ý kiển cho rng Biển Đông số tr thành điim nóng xung đtt trên th giãi, trong khi đó mtt số ý kiển khác cho rng Trung ồng vn là điim nóng xung đtt trong ít nhtt là 25 năm tii hay có th xung đtt số quay tr lqi Châu Âu.

Sự khác biệt lớn giữa leo thang xung đột gần đây và những sự kiện lớn nhất xảy ra trong những năm 1970 và 1980 ở Biển Đông chính là sự phát triển chiến lược ở Đông Nam Á và Đông Á. Trái ngược với cách đây 40 năm, ngày nay Đông Nam Á có đầy đủ các sự kiện khu vực làm nên tầm quan trọng cho hợp tác và gần kết khu vực.

Hợp hội các Quốc gia Đông Nam Á (ASEAN) [\[1\]](#) đã trở nên thành và trở thành một tổ chức dựa trên luật pháp bằng cách thông qua Hiến chương ASEAN năm 2007.

[\[2\]](#)

Trung Quốc đã gia nhập Hợp tác Thân thiện và Hợp tác ở Đông Nam Á (TAC) năm 2003.

[\[3\]](#)

Quan hệ giữa ASEAN và Trung Quốc phát triển ngày càng tích cực

thông qua các cơ chế hợp tác đa ngành do nhà nước đứng đầu chuyên viên. ASEAN và Trung Quốc đã ký Tuyên bố về Cách ứng xử của các Bên ở Biển Đông

[\[4\]](#)

và hiện nay đang đàm phán tiến tới

một Bộ Quy tắc ứng xử ở Biển Đông. Mặc dù quá trình đàm phán có thể không nhanh như nhiều người mong đợi nhưng những cam kết trong quá trình đàm phán đã trở thành một yếu tố quan trọng để trao đổi giữa các nước liên quan.

Tuy nhiên, việc Trung Quốc chỉ tạo ít nhất sáu rặng san hô ở Biển Đông đã được nhiều nhà phân tích coi là một nhân tố chính có thể làm tổn thương mối quan hệ giữa Trung Quốc và các nước yếu sách của ASEAN và có thể có những hậu quả tiêu cực đối với việc quản lý tranh chấp ở Biển Đông. Hơn nữa, ASEAN đã rất thành công trong việc thành lập và quản lý Hội nghị Cấp cao Đông Á, nơi mà các cường quốc trên thế giới đã cùng ASEAN thảo luận các vấn đề quan trọng mang tính chiến lược. Nhờ vậy ở khu vực hiện nay, có một diễn đàn đối thoại về an ninh do ASEAN lãnh đạo bên cạnh diễn đàn đối thoại an ninh do Mỹ đứng đầu.

Điều kiện kinh tế xã hội của các nước Đông Nam Á khác nhau rất nhiều. Bốn quốc gia thuộc khu vực này là thành viên của G-20 và GDP của ASEAN là 2,3 nghìn tỷ USD, lớn hơn GDP của Ấn Độ hoặc Nga. Nếu ASEAN là một thị trường nhất như Liên minh châu Âu (EU), ASEAN sẽ có một ghế thành viên ở G-20. Một số tổ chức kinh tế đã dự đoán rằng khu vực này sẽ trở thành đầu tư tăng trưởng kinh tế toàn cầu, nơi nhiều quốc gia thành viên sẽ có GDP tăng gấp ba hoặc thậm chí gấp bốn

lên vào năm 2050. Dự đoán về thế kỷ của Châu Á đã làm cho nhiều người thấy vui nhưng cũng không khỏi hoài nghi.

Mọi đề dọa về các cuộc chiến tranh do ý thức hơn 40 năm trước đây giờ đã không còn nữa. Ngày nay, chúng ta phải đối mặt với các mối đe dọa khác như đổi dịch, khủng bố hay chiến tranh xuyên biên giới. Các nhóm tội phạm có tổ chức có thể di chuyển nhanh hơn các quốc gia, đặc biệt là khi không có các thỏa thuận dân sự trong khu vực. Các chính trị gia nên hình thức đe dọa mới mà cách đây bốn thập kỷ không hề tồn tại, hợp tác giữa các quốc gia trong khu vực là một lựa chọn hợp lý.

Trái ngược với một số quan điểm cho rằng các quy tắc quốc tế trong các vấn đề liên quan đến đổi dịch đang thất bại bởi các công quốc phương Tây, Công quốc Liên Hợp Quốc và Luật biển 1982 (LOSC), [5] đã được phê chuẩn bởi các nước Đông Nam Á và Đông Á, là sự đồng thuận toàn cầu đã được đàm phán với sự tham gia và đóng góp cao của các quốc gia đang phát triển. Đây là một sự đổi mới pháp lý quan trọng cho các quốc gia quần đảo đầu tiên là Indonesia và Philippines với sự phát triển của nguyên tắc pháp lý đối với các quần đảo. Điều này có nghĩa là chuỗi trình tự sự toàn cầu không còn bị điều khiển bởi các công quốc mà các nước trong khu vực đang đóng vai trò ngày càng mạnh mẽ hơn trong việc định hình các chuỗi mối quan hệ toàn cầu.

Vấn đề luật pháp quốc tế đã bắt đầu phát triển trong khu vực thể hiện qua việc ký kết nhiều hiệp định biên giới trên biển, giới quy định các tranh chấp bằng Tòa án Công lý quốc tế (ICJ), nhiều tổ chức quốc tế đã đến khu vực giới quy định các vấn đề liên quan đến pháp quốc tế, trung tài kinh doanh quốc tế và giới quy định những tranh chấp chính trị quan trọng có sự tham gia của các nước ngoài khu vực, như tiến trình Hoà bình Aceh.

Rõ ràng bởi chính chiến lược dân sự cũng thông giữa các bên yếu sách ở Biển Đông đã phát triển đáng kể trong bốn mươi năm qua khi nhìn từ góc độ triển vọng an ninh khu vực, phát triển kinh tế xã hội, đánh giá mối đe dọa, cũng như các chuỗi mối và quy tắc ứng xử của các quốc gia tại các vùng biển ở trong khu vực và toàn cầu. Tất cả các cơ sở hạ tầng mới và sự phát triển kinh tế xã hội đã trở thành một rào cản tự nhiên ngăn ngừa cũng thông leo thang trở thành chiến tranh.

Các đổi sáng kiến mới

Trung Quốc mới đây đã đưa ra một chương trình kết nối rộng lớn được gọi là Con đường Tơ lụa trên biển thế kỷ 21. Thứ nhất và là Trung Quốc công khai công bố ý tưởng này vào năm 2013 tại Indonesia, quần đảo lớn nhất trên thế giới và là lục địa biển thông qua các chuyên gia khí hậu lý làm trích dẫn. Nó có được thành công để với một chương trình đầy tham vọng như vậy, Trung Quốc cần sự hợp tác và hỗ trợ của các nước Đông Nam Á. Ngược tình hình chính trị của Đông Nam Á đang trở nên Trung Đông, Đông Á sẽ không thể đạt được thành tựu kinh tế vĩ đại nào. Nếu eo biển Malacca và Singapore bị ISIS và nạn cướp biển hoành hành, chắc chắn sẽ không có sự tăng trưởng hai con số ở Đông Á.

...

Độc toàn bản dịch [tại đây](#).

Arif Havas Oegroseno, Cựu đại sứ đến Bỉ, Luxembourg và Liên minh châu Âu (2010-2015); Chủ tịch Hội nghị lớn thế kỷ 20 các quốc gia thành viên của Công ước Liên hợp quốc về Luật biển; Và là thành viên điều hành của Hiệp hội Luật Châu Á Châu Á, Thủ trưởng Bộ Hợp tác và các vấn đề Hàng hải, Công hòa Indonesia. Bài viết được đăng trên [Tạp chí Quốc tế về Luật biển và Biển](#) số 32 (2017, trang 364-372).

Ngô Hoàng (dịch)

Trần Quang (hiệu đính)

Bài dịch thuộc bản quyền Nghiên cứu Biển Đông. Mọi người chỉ được dẫn đường link, không được lợi khi chia sẻ có sự đồng ý của Ban Biên tập.

[1] Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á, có tại <http://asean.org/>.

[2] Hiến chương của Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á (Singapore, ngày 20 tháng 11 năm 2007, có hiệu lực ngày 15 tháng 12 năm 2008), có tại <http://asean.org/asean/asean-charter/>.

[3] Hiệp ước Thân thiện và Hợp tác ở Đông Nam Á (Bali, 24 Tháng Hai 1976, có hiệu lực ngày 21 tháng 6 năm 1976) 1025 UNTS 317 (sau đây gọi là "TAC").

[4] Tuyên bố về Cách ứng xử của các Bên ở Biển Đông (Phnom Penh, 4 tháng 11 năm 2002), có tại http://asean.org/?static_post=declaration-on-the-condition-of-parties-inthe-south-China-sea.

[5] Công ước Liên hợp quốc về Luật biển (Montego Bay, ngày 10 tháng 12 năm 1982, có hiệu lực ngày 16 tháng 11 năm 1994) 1833 UNTS 396 (sau đây gọi là "LOSC").